

Vergaderjaar 2010–2011

31 371

Kredietcrisis

Nr. 362

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 juni 2011

Op donderdag 16 juni 2011 heeft ING de verkoop van ING Direct US aangekondigd. De voltooiing van de verkoop van ING Direct US is een onderdeel van het herstructureringsplan van ING. Met deze brief wil ik de Tweede Kamer informeren over de gevolgen van de verkoop van ING Direct US voor de Illiquid Assets Back-up Faciliteit (hierna: IABF of back-up faciliteit).

Reden voor de back-up faciliteit van de Staat aan ING

In januari 2009 heeft de Nederlandse Staat een back-up faciliteit verleend aan ING. De back-up faciliteit is een van de maatregelen die de Nederlandse Staat in 2008 en 2009 heeft getroffen om bij te dragen aan herstel van de rust op de financiële markten. De back-up faciliteit heeft betrekking op een deel van de Amerikaanse gesecuritiseerde hypotheekportefeuille van ING die vanwege uitzonderlijke omstandigheden op de financiële markten op dat moment nauwelijks verhandelbaar was. Als gevolg van boekhoudregels dreigde ING de portefeuille ten laste van haar eigen vermogen te moeten afschrijven tot marktwaarde. De back-up faciliteit heeft ervoor gezorgd dat ING niet hoefde af te boeken en stelde ING in staat eigen vermogen vrij te spelen.

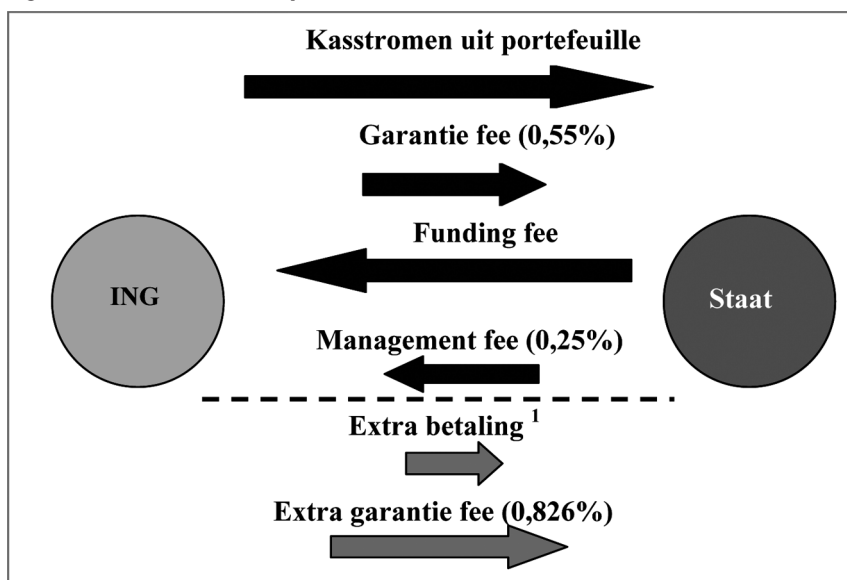
Toelichting op de back-up faciliteit

De back-up faciliteit is een constructie gedefinieerd rond kasstromen (zie figuur 1). In de transactie was initieel sprake van vier kasstromen. De Staat heeft 80% van het risico op de Alt-A portefeuille van ING overgenomen en ontvangt van ING 80% van alle kasstromen die binnenkomen op de portefeuille. Daarnaast ontvangt de Staat een garantiefee. Voor 20% van de portefeuille is het risico op de balans van ING gebleven. De Staat betaalt een funding fee en een management fee aan ING. In oktober 2009 is een additionele betaling overeengekomen tussen de Staat en ING, waardoor twee extra kasstromen zijn toegevoegd¹. De extra betalingen komen overeen met een verhoging van de garantiefee met 0,826

¹ Kamerstukken II 2009/10, 31 371, nr. 273.

procentpunt en een verlaging van de rentecomponent van de funding fee met 0,5 procentpunt. De management fee en de (extra) garantie fee worden jaarlijks berekend over de resterende omvang van de portefeuille. De overige kasstromen zijn maandelijkse betalingen.

Figuur 1: Kasstromen back-up faciliteit

¹ Die overeenkomt met een verlaging van de rentecomponent van de funding fee (0,5%)

De Alt-A portefeuille van ING

De Alt-A portefeuille van ING bestaat uit zeven deelportefeuilles. Elk van deze portefeuilles staat op de balans van een andere entiteit binnen ING. Voor elk van de zeven deelportefeuilles geldt dat de Staat 80% van het risico heeft overgenomen en dat 20% op de balans van de betreffende entiteit binnen ING is gebleven. Hiermee heeft ING een financiële prikkel om de belangen van de Staat mede te waarborgen. Het deel van ING Direct US is het grootste deel (ca. 85%) van de totale portefeuille.

De rest van deze brief heeft betrekking op het deel van back-up faciliteit van ING Direct US. De overige zes delen blijven ongewijzigd.

Randvoorwaarden voor back-up faciliteit bij een verkoop van ING Direct US

Uit de hierboven beschreven motivatie en vormgeving van de back-up faciliteit volgen twee randvoorwaarden betreffende de back-up faciliteit bij een verkoop van ING Direct US.

1. Bij de verkoop zal moeten worden voorkomen dat de Staat via de back-up faciliteit een derde buitenlandse partij garandeert. Het betreft immers een crisismaatregel ten behoeve van ING.
2. ING zal ook na verkoop voldoende (financiële) prikkel moeten hebben om de belangen van de Staat te blijven waarborgen.

Beide aspecten worden hieronder toegelicht.

Voorwaarde 1: garantie blijft bij ING

Door de IABF transactie die op de balans stond bij ING Direct US over te brengen naar ING Bank wordt voorzien in een ontkoppeling van ING Direct US. Doordat afgesproken is de gehele IABF transactie over te

brengen, is sprake van een volledige ontkoppeling. Met de hele IABF transactie wordt hier bedoeld de eerste vier kasstromen uit figuur 1 voor zover deze op de balans stonden bij ING Direct US. De andere twee kasstromen uit figuur 1 worden al rechtstreeks ontvangen van ING.

Om de volledige ontkoppeling mogelijk te maken heeft ING financiering nodig. De Staat maakt dat voor ING mogelijk. Dit doet zij door dat deel van de funding fee uit figuur 1, dat kan worden gezien als een periodieke betaling van aflossing en rente op een onderhandse lening van ING Direct US aan de Staat, om te zetten naar een verhandelbare lening. Met deze lening kan ING via de repo¹ financiering regelen.

ING kan hiermee een kostenbesparing realiseren ten opzichte van reguliere financiering. Voor het omzetten van de kasstromen naar een verhandelbare lening die in de repo kan worden gebruikt, ontvangt de Staat daarom een vergoeding van ING. Deze vergoeding is gelijk aan het maximum van 25 basispunten over de resterende omvang van de lening en de werkelijke kostenbesparing die ING heeft gerealiseerd. Effectief is hierdoor altijd sprake van een minimale vergoeding van 25 basispunten over de resterende omvang van de lening, ook als de omvang die ING in de repo heeft uitstaan lager is. Deze vergoeding van ING zal worden toegevoegd als maandelijks betaling aan de additionele betaalovereenkomst die ING en de Staat in oktober 2009 overeengekomen zijn. Eventuele extra kostenbesparingen worden jaarlijks achteraf verrekend. Hierdoor wordt het aantal kasstromen uit figuur 1 met één uitgebreid (zie figuur 2).

Voorwaarde 2: belangen Staat blijven gewaarborgd

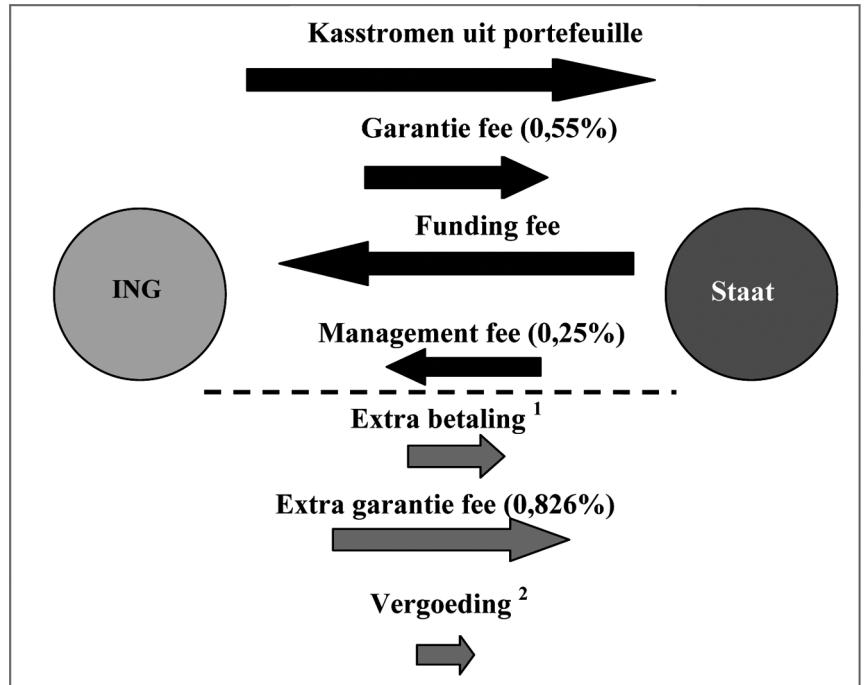
Met de verkoop van ING Direct US verdwijnt ook de 20% van de Alt-A portefeuille die daar op de balans staat van de balans van ING. Het risico op deze 20% was een prikkel voor ING om de belangen van de Staat mede te waarborgen. Om de belangen tussen ING en de Staat na de verkoop opnieuw in lijn te brengen geeft ING een garantie van 25% op dat deel van de portefeuille, dat op de balans staat bij ING Direct US en waarvan de Staat economisch eigenaar is. Naast ING Direct US staat nog een deel van de portefeuille bij andere entiteiten. De genoemde garantie van 25% komt daardoor neer op een garantie met iets lagere omvang op de totale portefeuille waarvoor de Staat het risico heeft overgenomen.

Met de garantie van ING wordt het neerwaartse risico (de verliezen) voor de Staat op een deel van de portefeuille beperkt. De garantie biedt bescherming tegen verliezen die groter zijn dan het niveau waarop de garantie wordt afgegeven. Dit niveau is gelijk aan het niveau tot waar de Alt-A portefeuille op de balans bij ING Direct US is afgeschreven op moment van verkoop. Als gevolg daarvan komen verliezen vanaf het moment dat de som van de verliezen op kasbasis groter is dan 35,5% van de nominale waarde voor rekening van ING. Verliezen tot 35,5% komen voor rekening van de Staat.

De garantie is zodanig vormgegeven dat het neerwaartse risico voor ING vrijwel identiek blijft ten opzichte van de situatie voor verkoop van ING Direct US.

¹ Een repo (repurchase agreement) is een overeenkomst tussen twee partijen, waarbij de ene partij zich ertoe verbindt om obligaties of aandelen op een bepaald moment te verkopen aan de andere partij en tegelijkertijd wordt afgesproken om die obligaties of aandelen op een later afgesproken moment weer terug te kopen.

Figuur 2: Kasstromen back-up faciliteit (na uitbreiding met vergoeding)

¹ Die overeenkomt met een verlaging van de rentecomponent van de funding fee (0,5%)

² Betreft alleen ING Direct US deel van de IABF (minimaal 0,25%)

De minister van Financiën,
J. C. de Jager